

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΠΟ ΞΕΝΟΥΣ ΜΟΝΙΜΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Προϊόντα από τον τόπο τους...

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Μιά μικρή αλλά... αυθεντική γεύση από τις Σκανδιναβικές χώρες, τη Ρωσία και τη Μεγάλη Βρετανία μπορεί κανείς να πάρει επισκεπτόμενος αντίστοιχες οικογενειακές επιχειρήσεις που αναπτύσσονται στον νομό Χανίων.

Οι “διαδρομές” αναζητήσαν κάποια από αυτά τα μαγαζιά και μίλησαν με τους ανθρώπους τους για τις γευστικές συνήθειες και την κουλτούρα του κάθε τόπου, τα δημοφιλή προϊόντα τους και τη σχέση τους με την τοπική κοινωνία.

περιεχόμενα

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Προϊόντα από τον τόπο τους...

σελ. 6 ~ Πολιτισμός

σελ. 7 ~ Παιδότοποι

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Πολιτισμός,

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

10 ~ Πολιτισμός

σελ. 11 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 12 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Τιμάται η Επανάσταση του Θερίσου

Η εκδήλωση που διοργανώνουν η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, ο Δήμος Χανίων, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών “Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος” και ο Σύλλογος “Η επανάσταση του Θερίσου 1905” με την ευκαιρία της επετείου της Επανάστασης του Θερίσου και είχε αναβληθεί εξαιτίας της σφοδρής κακοκαιρίας που έπληξε το νομό, θα πραγματοποιηθεί σήμερα Σάββατο 23 Μαρτίου στις 11 το πρωί, στο Θέρισο.

Ομιλητής θα είναι ο πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Χανίων, Ιωάννης Δασκαλάκης.

Το πρόγραμμα έχει ως εξής:

•Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου, Θέρισο: Αρχιερατική Θεία λειτουργία και μνημόσυνο χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Κυδωνίας & Αποκορώνου κ.κ. Δαμασκηνού

•11 π.μ.: Α΄ μέρος: Επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνων (η κατασκευή και μεταφορά των στεφάνων είναι ευθύνη των φορέων), ενός λεπτού σιγή, ανάκρουση Εθνικού Ύμνου.

•Β΄ Μέρος: Ριζιτικό από το Σύλλογο “Επανάσταση του Θερίσου 1905”. Χαιρετισμοί από τους οργανωτές. Ομιλία από τον Ιωάννη Δασκαλάκη, Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Χανίων. Τα παιδιά των Δημοτικών Σχολείων της Δημοτικής Ενότητας Θερίσου (Βαμβακόπουλου, Βαρυπέτρου και Περιβολίων)

τιμούν την επέτειο.

Στην εκδήλωση, την πρόεδρο του ΚΙΝΑΛ Φώφη Γεννηματά θα εκπροσωπήσει ο γραμματέας του κινήματος Μανώλης Χριστοδουλάκης, ο οποίος θα πραγματοποιήσει επισκέψεις με το παρακάτω πρόγραμμα: Στις 9.30 π.μ. θα επισκεφτεί τον αντιπεριφερειάρχη Χανίων Απ. Βουλγαράκη για να ενημερωθεί για τις πρόσφατες θεομηνίες που έπληξαν το Ν. Χανίων, στις 12 θα επισκεφτεί το Δημαρχείο Πλατανία για να ενημερωθεί από τον Δήμαρχο Γιάννη Μαλανδράκη ενώ στις 12.45 το Δημαρχείο Κισσαμίου θα ενημερωθεί από τον Δήμαρχο Θεόδωρο Σταθακή για την πορεία αποκαταστάσεων των ζημιών. Στις 13.45 θα έχει συνάντηση με στελέχη του ΚΙΝΑΛ στο Καφέ Κήπος.

Επιστροφή κειμηλίων από την British Library

ΑΠΕ-ΜΠΕ: Τρία κειμήλια, τα οποία επιβεβαιώθηκε ότι είχαν απομακρυνθεί παράνομα από την Ι.Μ. Παναγίας της Χρυσοποδαρίτισσας στην Αχαΐα τον Απρίλιο του 1979, παραδόθηκαν σήμερα από την British Library στην Πρεσβεία της Ελλάδος στο Λονδίνο.

Όπως ενημερώνει το υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού με ανακοίνωσή του, «πρόκειται για δύο πατριαρχικά σιγίλλια του 18ου αι., τα οποία είχαν εκδοθεί από τους Οικουμενικούς Πατριάρχες, Προκόπιο Α΄ (1786) και Γρηγόριο Ε΄ (1798) και ανακλύρυσουν την πατριαρχική αξία της εν λόγω μονής, καθώς και ένα τούρκικο φερμάνι του 18ου αι., το οποίο ανήκε στην ίδια συλλογή».

«Το 2016, η αρμόδια εφορεία αρχαιοτήτων Αχαΐας ενημέρωσε τη διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών της γενικής διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για τον εντοπισμό των κειμηλίων στην British Library. Αμεσα και συστηματικά η διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολι-

τιστικών Αγαθών, συγκέντρωσε όλα τα απαραίτητα στοιχεία που με ασφάλεια τεκμηρίωσαν την παράνομη διακίνηση των κειμηλίων και απέστειλε στην British Library αίτημα επιστροφής τους», προσθέτει η ανακοίνωση του ΥΠΠΟΑ.

«Οι αρμόδιοι παράγοντες της British Library, ανταποκρίθηκαν άμεσα και συνεργάστηκαν άριστα με τις αρμόδιες ελληνικές Αρχές, ώστε να επιστρέψουν με ασφάλεια τα κειμήλια στην Ελλάδα, δείχνοντας έμπρακτα το ενδιαφέρον τους για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς», καταλήγει το ΥΠΠΟΑ.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΑΝΙΩΝ

Εκδήλωση για την 25η Μαρτίου

Η Ιερά Μητρόπολη Κυδωνίας και Αποκορώνου δια του Γραφείου Νεότητας αυτής και η Πατριαρχική Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης σε συνδιοργάνωση με την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και το Πνευματικό Κέντρο Χανίων οργανώνουν εκδήλωση τη Δευτέρα 25 Μαρτίου

για τη μεγάλη διπλή εορτή, του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου και της Εθνικής μας Παλιγγενεσίας. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων στις 7 μ.μ. Θα περιλαμβάνει πανηγυρικούς ύμνους από τη Χορωδία της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής και επετειακά τραγούδια από τις παιδικές Χορωδίες και τη Χορωδία Ενηλίκων της Ιεράς Μητροπόλεως μας. Θα προβληθεί ταινία μικρού μήκους και θα παρουσιαστεί θεατρικό δράμα. Είσοδος ελεύθερη.

γιορτάζουν

25/3

Ευάγγελος,

Ευαγγελία,

Εθνεγερσία

26/3

Σύλας,

Σύλα

27/3

Φιλίππος,

Λυδία

διαδρομές

τεύχος 823
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας “Χανιώτικα Νέα”

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

“ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ”:

Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος
Κώνστας, Γιάννης Λυβιάκης,
Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα
Μαρουλοσφάκη, Βασιλική
Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Γεωργία Αδίκημνάνη,
Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:

Νεκτάριος Κακατσάκης

ΠΙΣΤΕΥΣ: Hussein Rajafitkhar,

Γιάννης Περάκης,

Γιώργος Στεφανάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο

“Ερμής” (Μπουνιαλιά 11-19)

τηλ. 28210 51.003 - 6,

fax 28210 51.007

e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -

6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:

Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6

e-mail: ads@haniotika-nea.gr

ΑΠΟ ΞΕΝΟΥΣ ΜΟΝΙΜΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Προϊόντα από τον τόπο τους...

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗΣΕΛΕΝΗ
ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

Μαζί με τη γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα και τον πολιτισμό τους έφεραν και τα... προϊόντα τους οι μόνιμοι κάτοικοι των Χανίων που γεννήθηκαν σε άλλους μακρινούς τόπους αλλά επέλεξαν την Κρήτη για μόνιμη κατοικία τους. Μια πολύ ενδιαφέρουσα γνωριμία με μικρά και φιλόξενα καταστήματα που ειδικεύονται σε προϊόντα με γεύσεις από τη Σκανδιναβία, αρώματα από τη Ρωσία και αισθητική από τη Μεγάλη Βρετανία κάνουμε μέσα από το σημερινό μας δημοσίευμα.

Νοστιμιές από τη Σκανδιναβία στις Μουρνιές

LITCHI FOODS
Scandinavian Food Products

“Litchi Foods”, μια γωνιά γεμάτη προϊόντα από τη σκανδιναβική αγορά λειτουργεί από φέτος το Φθινόπωρο στην πλατεία Ελ. Βενιζέλου στις Μουρνιές. Γεύσεις που λατρεύουν οι Σκανδιναβοί, κυρίως οι Σουηδοί μα και οι Ελληνες, όπως αλλαντικά, γλυκά, καφέδες κ.ά., τα οποία διατίθενται σε λιανική και χονδρική ενώ σε λίγους μήνες το κατάστημα θα αποκτήσει και e-shop για τους φίλους των Σκανδιναβικών προϊόντων, από όλη την Ελλάδα.

Όπως μας είπε η υπεύθυνη του καταστήματος Kristina Manneberg - Μαραγκουδάκη, η οποία είναι και πρόεδρος του Σουηδικού Συλλόγου στα Χανιά, στην πόλη μας ζουν περίπου 150 Σουηδοί κυρίως οικογένειες με παιδιά ενώ λειτουργεί και Σουηδικό σχολείο με 26 μαθητές! Ως εκ τούτου υπάρχει αρ-

15 Σεπτεμβρίου» μας είπε η κα Manneberg-Μαραγκουδάκη.

Πράγματι όση ώρα παραμείναμε μέσα στο κατάστημα, Σκανδιναβοί έφθαναν ψάχνοντας είτε για κατεψυγμένα προϊόντα, αλλαντικά (λουκάνικα, σουηδικούς κεφτέδες κ.ά.), τυριά, βαζάκια με καπνιστό σολομό και ρέγκα, αρτοποιήματα, καφέδες φίλτρου, γλυκά - μάλιστα ζητούσαν το γλυκό του μήνα Semla το οποίο είναι έθιμο να καταναλώνεται μεταξύ Φεβρουαρίου και Μαρτίου (πρόκειται για τσουρέκι γεμιστό με πάστα αμυγδάλου, σαντιγί και άχνη ζάχαρη από πάνω). Στη Σουηδία η 8η Μαρτίου είναι ημέρα του συγκεκριμένου γλυκού! Επίσης οι Σκανδιναβοί είχαν να επιλέξουν από μια μεγάλη γκάμα από χύμα καραμέλες. Τα πιο δημοφιλή όπως μας είπε η υπεύθυνη του καταστήματος είναι τα σουηδικά κεφτε-

κετή ζήτηση για Σκανδιναβικά προϊόντα, αφού οι Σουηδοί και άλλοι Σκανδιναβοί που ζουν στα Χανιά επιλέγουν για την κουζίνα τους τα προϊόντα της πατρίδας τους. «Η “Litchi Food”, είναι μια εταιρία από την Σουηδία που ξεκίνησε το 2004 με κεντρική ιδέα να εξάγει σκανδιναβικά προϊόντα σε άλλες χώρες και κυρίως τουριστικές περιοχές. Στις Μουρνιές το υποκατάστημα άνοιξε πέρυσι στις

15 Σεπτεμβρίου» μας είπε η κα Manneberg-Μαραγκουδάκη. ο σουηδικός καφές φίλτρου, οι σοκολάτες κ.ά. Μάλιστα, τον σουηδικό καφέ φίλτρου και τα γλυκά (τσουρεκάκια με κανέλα) προτιμούν και πολλοί Ελληνες.

«Είναι πολλοί Ελληνες που έχουν επισκεφθεί τη Σκανδιναβία, είτε τη Σουηδία, τη Δανία, τη Φινλανδία και έχοντας δοκιμάσει εκεί κάποια προϊόντα τα γνωρίζουν πλέον και μας τα ζητάνε εδώ» σημείωσε η κα Manneberg - Μαραγκουδάκη.

Με άρωμα “Μόσχας”

Γεύσεις και αρώματα Μόσχας δίνει εδώ και 20 χρόνια στα Χανιά το «Μόσβα Μάρκετ» που στεγάζεται επί της οδού Πάνου Κορωναίου στο κέντρο των Χανίων. Πρόκειται για μια οικογενειακή επιχείρηση που εμπορεύεται κατά κύριο λόγο ρώσικα προϊόντα αλλά και πολλά άλλα αγαθά από χώρες της ανατολικής Ευρώπης.

Στο μαγαζί οι πελάτες του καταστήματος μπορούν να βρουν από ψαρικά όπως καπνιστό σολομό, σκουμπρί, μπρικ κ.τλ., γευστικότητας αλλαντικά καθώς οι χώρες με ψυχρά κλίματα έχουν μεγάλη γαστρονομική παράδοση σε αυτό το είδος, μεγάλη ποικιλία από τουρσί, ρώσικη βότκα, τσάι, κρασί από τη Μολδαβία, γλυκά όπως καραμέλες και σοκολάτες, προϊόντα σιταριού και δημητριακών όπως φαγόπυρο, τυροκομικά προϊόντα όπως το φημισμένο κεφίρ και πολλά άλλα. Παράλληλα, οι καταναλωτές

έφυγαν πολλοί μετανάστες που είχαν έρθει από τις ανατολικές χώρες», εξήγησε η Ειρήνη Αγγελίδου που μαζί με τον αδερφό της Γιούρι Αγγελίδη δημιούργησαν και δουλεύουν την επιχείρηση. Οι δυο τους έχουν ποντιακή ρίζα και ερχόμενοι στην Ελλάδα θέλησαν να φέρουν στοιχεία της κουλτούρας από τον τόπο που γεννήθηκαν.

Πάντως, όπως αναφέρει η Ειρήνη τα τελευταία χρόνια ολοένα και περισσότεροι Έλληνες κάνουν τα ψώνια τους από το κατάστημα: «Είναι και πολλές οικογένειες μικτές αλλά νομίζω ότι και οι ντόπιοι είναι ανοικτοί πλέον να δοκιμάσουν κάτι διαφορετικό».

Τα σχόλια για τα προϊόντα είναι πολύ καλά και αυτό γεμίζει ικανοποίηση τους ιδιοκτήτες του μαγαζιού. «Είμαστε ευχαριστημένοι, οι ντόπιοι αγκαλιάζουν τα προϊόντα μας, τους δίνουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν άλλες γεύσεις, ενώ τελευταία βλέπουμε και κάποιες οικογένειες Ρώσων ή Ουκρανών που ενώ είχαν φύγει με την οικονομική κρίση γύρισαν πίσω κάτι που δείχνει ότι ίσως βελτιώνονται οικονομικά τα πράγματα», ανέφερε η Ειρήνη.

έχουν πρόσβαση σε ρώσικες εφημερίδες και βιβλία, αλλά και καλλυντικά, κρέμες και άλλα προϊόντα που έρχονται από τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ.

«Με την κρίση η δουλειά έπεσε πολύ γιατί

Μια βρετανική γωνιά στον Αποκόρωνα

Πολλοί οι μόνιμοι κάτοικοι από τη Γηραιά Αλβιόνα στον Αποκόρωνα, είναι δυνατόν να μην έχουν και καταστήματα με προϊόντα από τον τόπο καταγωγής τους;

Ενα από αυτά λειτουργεί με επιτυχία εδώ και μια 5ετία στη Λιτσάρδα.

Πίσω από το ταμείο η κα Βίκυ Τόμας φροντίζει ώστε όλα να λειτουργούν στην εντέλεια. Οι περισσότεροι πελάτες Βρετανοί και όχι μόνο. «Το 95% των προϊόντων είναι

από τη Μ. Βρετανία, είμαστε το παντοπωλείο της περιοχής» μας εξηγεί η κα Τόμας δείχνοντας μας τα ράφια με τις μαρμελάδες, τα γλυκά, τις ξηρές τροφές, τα προϊόντα για κήπους που διαθέτει και φυσικά γνωρίζοντας την αγάπη των

Βρετανών για τα ζώα πολλά είδη για την εξυπηρέτησή τους.

Αποφάσισε να μείνει στην Ελλάδα και στον Αποκόρωνα πριν από 8 χρόνια ενώ εδώ γνώρισε και τον επίσης Βρετανό σύζυγό της Πολ. «Συμμετείχαμε στα παζάρια της Κυριακής που οργανώνονταν από Βρετανούς που έμεναν μόνιμα εδώ. Ο άνδρας μου έφερνε διάφορα προϊόντα προς πώληση και είδαμε ότι το ενδιαφέρον είναι πολύ μεγάλο και κάποια στιγμή αποφασίσαμε -γιατί όχι- να κάνουμε ένα μαγαζί και έτσι ξεκινήσαμε το Σεπτέμβριο του 2014 στη

Λιτσάρδα, ενώ κάναμε και δεύτερο κατάστημα στις Καλύβες. Οι πελάτες μας είναι κυρίως Βρετανοί. Ερχονται άνθρωποι από όλον τον Αποκόρωνα αλλά και από το Ρέθυμνο, την πόλη των Χανίων, την Κίσαμο, το Ακρωτήρι. Εχουμε όμως και πολλούς Έλληνες, ντόπιους που ενδιαφέρονται για τα μπισκότα, τις σοκολάτες μας, τις νοστιμιές μας» σημειώνει η συνομιλήτρια μας. Παρά την οικονομική κρίση η κα Τόμας είναι ικανοποιημένη από την ανταπόκριση των πελατών. «Τα προϊόντα μας είναι εισαγωγής αλλά κάνουμε ό,τι μπορούμε ώστε να τα διαθέτουμε σε καλές τιμές και να είναι φυσικά τα καλύτερα ποιοτικά. Για αυτό και είμαστε χαρούμενοι για τη στήριξη» σημειώνει.

Το κατάστημα λειτουργεί ως τόπος συνάντησης και κοινωνικών εκδηλώσεων ανάμεσα στους Βρετανούς, ενώ διαθέτει και δανειστική γωνιά όπου προσφέρονται βιβλία, dvd, cd κ.ά.

Με στίχους, νότες και τραγούδια γέμισε το βράδυ της Τετάρτης το Νεώριο Μόρο, καθώς φίλοι της ποίησης ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα των Εκδόσεων Ραδάμανθυς, του Εργαστηρίου Δημιουργικής Γραφής & Αυτογνωσίας, και του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη.

ΣΤΟ ΝΕΩΡΙΟ ΜΟΡΟ

Βραδιά ποίησης

κατσάκης. Η **Μαρία Δασκαλάκη**, η **Βασιλική Λυραντζάκη** και η **Χρυσάφω Παπαδάκη** παρουσίασαν έργα τους για πρώτη φορά σε κοινό. Στη συνέχεια διάβασαν ποιήματά τους η Χριστίνα Βεριβάκη, η **Κατερίνα Παπαδάκη**, η **Ανδρομάχη Χουρδάκη**. Η **Άρια Αθανασάκη**, διάβασε ποιήματα της **Αντωνίας Παπαδοπούλου**,

της **Αργυρώς Λουλαδάκη**, αλλά και δικά της. Η **Γούλα Κανιτσάκη** διάβασε ποίημα από την συλλογή του Ευάγγελου Ρούσσου «Χρονογράφημα,» που κυκλοφόρησε μόλις χθες από τις Εκδόσεις Ραδάμανθυς.

Η βραδιά έκλεισε με τα τέσσερα ποιήματα που έγραψε ο **Λεωνίδας Κακάρογλου**.

ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ Συζήτηση για τη μετανάστευση

Με αφετηρία το βιβλίο της “Πρίγκιπας σημαίνει Αμίρ”, η Άννα Κοντολέων θα συζητήσει με τα παιδιά για το θέμα της μετανάστευσης, σήμερα Σάββατο στις 11:30 π.μ. στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων.

«Με ερέθισμα την ιστορία αυτή και πίνακες ζωγραφικής που απεικονίζουν Έλληνες μετανάστες του 1821, συζητάμε για τους μετανάστες του 2019 και ζωγραφίζουμε με θέμα: “Αν έπρεπε να μπω σε μια βάρκα διαφυγής τι θα έπαιρνα μαζί μου”» αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση της βιβλιοθήκης.

Για παιδιά 7-12 ετών.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

“Ο παπουτσωμένος γάτος”

Η Παιδική Σκηνή του Γιάννη Χριστόπουλου, ανεβάζει το γνωστό λαϊκό παραμύθι: “Ο παπουτσωμένος γάτος” την Κυριακή 24 Μαρτίου στις 12 και στις 5 μ.μ. στο κινηματοθέατρο: “Ελληνίς”.

Στην παράσταση παίζουν οι ηθοποιοί: Ελένη Καρβέλη, Κατερίνα Αναστασίου, Πέτρος Γρύλλος, Σάββας Γραμματικός, Έλενα Αθανασοπούλου.

Προώληση 8 € - Ταμείο 10 €.

Προώληση εισιτηρίων: Στο Ταμείο του Κιν/θεάτρου. Ισχύουν εισιτήρια ΟΓΑ

ΑΠΟ ΤΟ 11ο Δ.Σ. ΧΑΝΙΩΝ

Θεατρική παράσταση

Γονείς και μαθητές του 11ου Δημοτικού Σχολείου Χανίων παρουσιάζουν τη θεατρική παράσταση “Μια νταντά μοναδική” το Σαββατοκύριακο 30 – 31 Μαρτίου, στις 7 μ.μ. στο θέατρο “Μίκης Θεοδωράκης”.

Είσοδος με κοινωνικό εισιτήριο (τρόφιμα μακράς διάρκειας για το Κύτταρο Χαλέπας).

Προσκυνηματικά ταξίδια Χανιωτών

Επέστρεψαν από Καππαδοκία οι Χανιώτες που συμμετείχαν στο γκρουπ που διοργάνωσε το γραφείο Ταξιδιών Πλυμάκη. Επίσης, την Τρίτη το βράδυ αναχώρησαν για προσκύνημα στους Αγίους Θεοβάλδιστους τόπους με γκρουπ κλειστό που την διοργάνωσή του είχαν αναθέσει στο ίδιο γραφείο. Τους προσκυνητές συνοδεύει στέλεχος του γραφείου Πλυμάκη.

ΣΤΟ 8ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Συνάντηση με τον ποιητή Βαγγέλη Κακατσάκη

Τον δάσκαλο, ποιητή και δημοσιογράφο Βαγγέλη Κακατσάκη έχουν καλέσει την Τετάρτη 27 Μαρτίου (10 – 12 το πρωί) οι μαθητές της ΣΤ1 τάξης του 8ου Δημ. Σχ. Χανίων και ο δάσκαλος τους Βαγγέλης Παγωνίδης. Έχουν πολλά να κουβεντιάσουν μαζί του τα Εκτάκια του 8ου στον

απόηχο των εορτασμών της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης και της 25ης Μαρτίου. Ιδιαίτερα για την ποιητική του συλλογή “Όταν γίνεις ποίημα”, με την οποία ασχολήθηκαν τις τελευταίες μέρες. Να σημειωθεί ότι τα παιδιά αυτά πέρυσι ήταν (πήγαιναν στην Ε’ τάξη), στις 5 Μαΐου,

μαζί με τον δάσκαλο τους στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων, στην παρουσίαση της ποιητικής συλλογής του Βαγγέλη Κακατσάκη «Όπως το ψωμί» και ότι ύστερα από λίγες μέρες τα επισκέφτηκε στην τάξη τους και μίλησαν σχετικά.

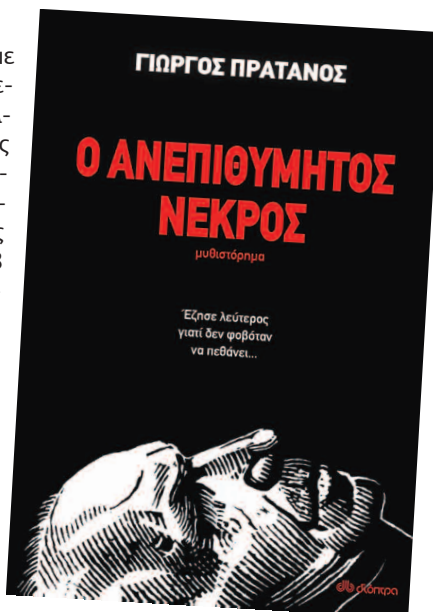
ΣΤΙΣ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ

Παρουσίαση του συγγραφέα Γιώργου Πράτανου

Τον συγγραφέα Γιώργο Πράτανο με αφορμή το νέο του μυθιστόρημα: “Ο Ανεπιθύμητος Νεκρός” παρουσιάζουν το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, ο Φιλολογικός Σύλλογος: “Ο Χρυσόστομος” και οι εκδόσεις Διόπτρα, το Σάββατο 30 Μαρτίου στις 8 μ.μ. στην αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου: “Ο Χρυσόστομος” στην οδό Χάλδων 83.

Για το βιβλίο θα μιλήσουν εκ μέρους των εκδόσεων Καζαντζάκη η Νίκη Σταύρου και εκ μέρους της Τοπικής Επιτροπής Χανίων της ΔΕΦΝΚ η φιλόλογος (MSc, MA), φροντιστής Μ.Ε. Ρούλα Βουράκη.

Αποσπάσματα θα διαβάσει η φιλόλογος και ηθοποιός Μυρτώ Δρακάκη. Παρέμβαση και συντονισμό θα κάνει ο Αντιπρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος και Υπεύθυνος Τομέα Κρήτης της ΔΕΦΝΚ, Σήφης Μιχελογιάννης. Μουσική Επένδυση της βραδιάς α πό μέλη του Vamos Ensemble. Με την υποστήριξη του βιβλιοπωλείου Πετράκη.

ΣΤΙΣ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ

Εκπαιδευτική δράση στο Λύκειο Ελληνίδων

Το Λύκειο Ελληνίδων Χανίων θα φιλοξενήσει την Τετάρτη 27 Μαρτίου και ώρα 10-12 στην αίθουσα του τα παιδιά του ειδικού Δημοτικού σχολείου Χανίων.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, η μορφωτική αυτή επίσκεψη εντάσσεται στο πρόγραμμα Πολιτισμού που έχει τίτλο “Στα μονοπάτια της παραδοσης” που πραγματοποιήθηκε από 15/1-15/5/19 από την Δ/ση Α/θμιας εκπαίδευσης Χανίων.

Οι 30 μαθητές του ειδικού σχολείου θα γνωρίσουν από κοντά την ύφανση στον αργαλειό και την δημιουργία των παραδοσιακών φορέων. Θα χορέψουν παραδοσιακούς χορούς φορώντας μέρη από τις παραδοσιακές μας φορεσιές.

ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

ΑΡΤΕΜΗΣ ΣΩΡΡΑΣ

**Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

ΟΜΙΛΙΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

ΚΑΙ ΩΡΑ 7:00 ΜΜ

**ΣΤΟ «ΚΑΦΕ ΓΕΦΥΡΑ» ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ,
ΣΤΙΣ ΒΡΥΣΣΕΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ**

παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

ΣΤ1 ΤΑΞΗ 2ου ΔΗΜ. ΣΧ. ΧΑΝΙΩΝ

Μιλώντας για τους ήρωες του 1821

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακό και με το καλό να γιορτάσουμε την εθνική μας εορτή της 25ης Μαρτίου!

Επιμένουν να διδάσκουν, μεταξύ των άλλων, και τα της Επανάστασης του 1821 οι Έλληνες Δάσκαλοι και οι Ελληνίδες Δασκάλες. Επιμένουν να τους μιλούν για τους Ηρωες που αγωνίστηκαν για τη λευτεριά της πατρίδας μας. Με λόγια της καρδιάς αλλά και με σεβασμό στην ιστορική αλήθεια. Όπως η εκ Δροσάτου του Κιλκίς της Μακεδονίας, γνωστή στους αναγνώστες του Παιδότοπου και από άλλες εργασίες μαθητών της, νεαρή ωραία ως Ελληνίδα δασκάλα Βασιλική Χαραλαμπίδου. Σ' αυτήν η πρότασή μου ν' αναλάβει τον σημερινό "επετειακό" Παιδότοπο. Τον ανέλαβε με ενθουσιασμό. «Όλη η δόξα όλη η χάρη, άγια μέρα ημερώνει», μεθαύριο. Οσο υπάρχουν δάσκαλοι και

δασκάλες, όπως την Βασιλική, δηλώνω αισιόδοξος. «Ολβιος εστιν όστις ιστορίας έσχεν μάθην...»

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος**

Εάν είχα την επιλογή να ήμουν ένας αγωνιστής της ηρωικής επανάστασης θα επέλεγα να ήμουν ο πυρπολητής Κωνσταντίνος Κανάρης. Αυτός ο γενναίος και με πάρα πολύ πάθος ήρωας είχε καταφέρει σχεδόν απίστευτα κατορθώματα. Αυτό που μου έκανε όμως μεγαλύτερη εντύπωση είναι αυτό που κατάφερε να κάνει στην καταστροφή της Χίου. Πυρπόλησε ένα ολόκληρο τουρκοαιγυπτιακό πλοίο. Επίσης ένας ακόμη λόγος που επέλεξα τον Κανάρη είναι η στρατηγική που ο ίδιος χρησιμοποίησε και ο τρόπος που αντιμετώπισε τον αντίπαλο. Ο απίστευτος πυρπολητής για εμένα είναι το πιο σημαντικό πρόσωπο της επανάστασης του '21. Καθώς μάθαινα

για τα κατορθώματα του ένιωσα τόσο υπερήφανη για άτομο το γενναίο αυτό άτομο. Όταν ακούω το όνομα Κωνσταντίνος Κανάρης στο μυαλό μου έρχονται οι εξής λέξεις: ΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ, ΕΛΠΙΔΑ, ΔΥΝΑΜΗ και ΠΑΘΟΣ.

**Ευαγγελία
Θεοδοσάκη**

Το πρόσωπο που επέλεξα είναι ο Αθανάσιος Διάκος. Μου αρέσει περισσότερο από τους άλλους αγωνιστές γιατί ήταν γενναίος και δεν υποχωρούσε ποτέ. Ρίσκαρε να πεθάνει με πολύ φρικτό τρόπο. Στην τελευταία του μάχη έμεινε μόνος του ενάντια στους Τούρκους. Όταν νικήθηκε, ο Ομερ Βρυώνης ήθελε να του χαρίσει τη ζωή όμως αυτός αρνήθηκε.

Θαλής Καβαλλιεράκης

Κάθε χρόνο ο εορτασμός της 25ης Μαρτίου μας ταξιδεύει στα αλησμόνητα εκείνα γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Στους αγώνες και τις θυσίες των Ελλήνων προκειμένου να αποκτήσουν το αναμφισβήτητο και αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα που τους είχε στερήσει ο τούρκικος ζυγός, την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Στους αγωνιστές που δε δίστασαν ούτε μία στιγμή μπροστά στον εχθρό και που με θάρρος αντιμετώπισαν κάθε πρόκληση. Αυτοί λοιπόν οι ήρωες της Επανάστασης μας δημιούργησαν σκέψεις και συναισθήματα. Κάνοντας ένα ταξίδι στο παρελθόν επιλέξαμε τους ήρωες που θαυμάζουμε και που θα θέλαμε να είμαστε.

Η δασκάλα της τάξης Βασιλική Χαραλαμπίδου

Ο ήρωας του 1821 που με εντυπωσίασε περισσότερο είναι ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης είχε σπουδαία προσωπικότητα. Ήταν πολύ έξυπνος, είχε καλή στρατηγική, έξυπνες ιδέες και αυτοπεποίθηση. Μπορούσε να επιβληθεί στους άλλους και κατάφερε να γίνει πολύ σημαντικό πρόσωπο αλλά και ένας από τους αρχηγούς της Επανάστασης. Θεωρώ ότι η στρατηγική του ήταν μία από τις καλύτερες της Επανάστασης γιατί περικύκλωσε τους Τούρκους στα κάστρα, τους νίκησε και έπειτα απελευθέρωσε την Πελοπόννησο μαζί με άλλους οπλαρχηγούς. Όταν διαβάζω για αυτόν νιώθω υπερηφάνεια και αυτοπεποίθηση και θα ήθελα πάρα πολύ να αποκτήσω τον χαρακτήρα του.

Χριστίνα Μακρυγιαννάκη

Ο Ανδρέας Μιαούλης είναι ένα από τα πιο σημαντικά πρόσωπα της Επανάστασης του 1821. Επέλεξα τον Μιαούλη γιατί ήταν ένας πολύ καλός ναυτικός, ήταν ευφυής και πολύ γενναίος. Με εντυπωσιάζει το ότι ήταν σχεδόν αγράμματος και πολύ παθιασμένος με την απελευθέρωση της χώρας. Μία από τις σημαντικότερες μάχες του ήταν στον κόλπο του Γέροντα εναντίον του τουρκοαιγυπτιακού στόλου. Επίσης έδωσε πολλά από τα καράβια του για τη μάχη. Κάθε φορά που διαβάζω γι' αυτόν είμαι εντυπωσιασμένος.

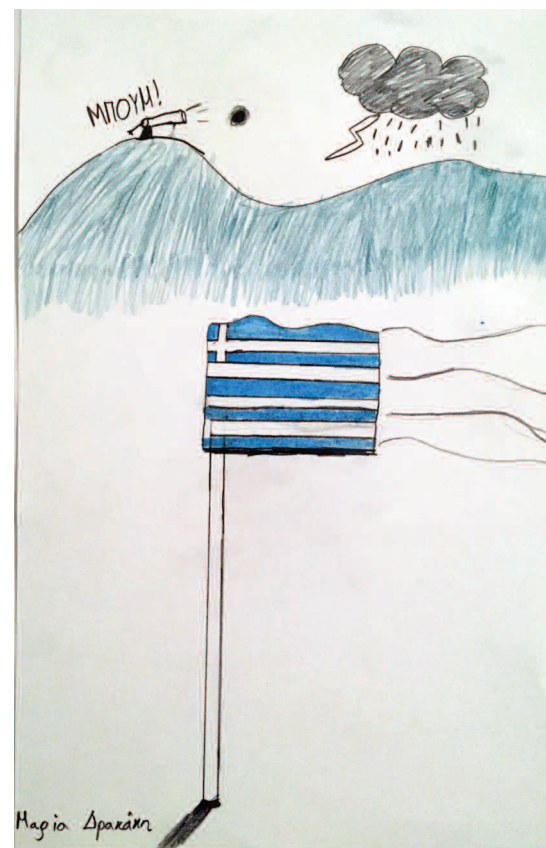
Γεώργιος Δούκας

Το πρόσωπο που επέλεξα είναι ο Παπαφλέσσας διότι ήταν πολύ γενναίος και τολμηρός, έξυπνος και δυνατός. Επίσης συμφωνώ με τις ενέργειες του. Αν ζούσε περισσότερο θα μπορούσε να κάνει και άλλα πράγματα. Όταν πρωτάκουσα την ιστορία του μου έκανε εντύπωση το θάρρος του.

Αλέξανδρος-Ευτύχιος Κονταδάς

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ήταν ένας γενναίος αρχηγός της Επανάστασης του 1821. Είχε συμμετάσχει σε πολλούς αγώνες όπως στην άλωση της Τριπολιτσάς. Ήταν τόσο τολμηρός που με τη στρατηγική του ιδιοφυΐα έγινε αρχιστράτηγος. Επίσης ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Τον θαυμάζω γιατί ήταν αυτός που ξεκίνησε τον κλεφτοπόλεμο κάνοντας ξαφνικές επιθέσεις στους Τούρκους.

Εμμανουήλ Αυγουσιανάκης

Μαρία Δρακάκη

Θα ήθελα να ήμουν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης γιατί αυτός ήταν η «ψυχή» και η «φλόγα» της Επανάστασης. Πέτυχε μεγάλες νίκες όπως η μάχη στα Δερβενάκια και η απελευθέρωση της Τρίπολης. Ήταν πολύ θαρραλέος για αυτά που έκανε, σκεφτόταν αρκετά έξυπνα και ήταν πολύ ευφυής. Ακόμα και όταν φυλακίστηκε και θανατώθηκε ο γιος του από τους Έλληνες, κατά τον εμφύλιο, αυτός τους συγχώρησε και ξαναπολέμισε για να σώσει την Ελληνική Επανάσταση όταν "έσβηνε". Με έκανε να νιώσω έκπληξη, χαρά και να έχω θάρρος στη ζωή μου. Είμαι πολύ περήφανη

για αυτό που ήταν και ότι έδειξε να μην το βάζεις κάτω ποτέ...!

Μαρία Δρακάκη

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΖΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η επιστημονική ονομασία του βοτάνου είναι *Foeniculum vulgare* (Φοινίκουλον το κοινό) και στη χώρα μας το συναντούμε επίσης με τις ονομασίες Μάλαθρο, Μάραθρο, Φινίκιο, Φινόκιο, Μάραζα.

Μάραθο

Το φυτό ανήκει στην οικογένεια των Σκιαδανθών και βρίσκεται σε μέρη άγονα της κεντρικής και μεσημβρινής Ευρώπης, της Ασίας και της Βόρειας Αμερικής. Στη χώρα μας το συναντάμε συχνά. Είναι φυτό ποώδες διετές ή πολυετές. Τα στελέχη του φτάνουν σε ύψος από 1,5-2 μέτρα. Τα άνθη του είναι μικρά σε χρώμα κίτρινο.

Έχει φύλλα πολλαπλά πτεροσχιδή με νηματοειδείς καταλήξεις.

Ο καρπός του περιέχει δύο σπόρους σε χρώμα φαιοπράσινο με σχήμα αυγοειδές, πεπλατυσμένο και σχηματίζουν συνήθως πέντε πλευρές. Οι σπόροι έχουν γεύση γλυκίζουσα και είναι πολύ αρωματικοί. Το άρωμά του φυτού θυμίζει φρέσκο σανό και για τον λόγο αυτό βγήκε έτσι η λατινική του ονομασία (foenum=σανός). Οι σπόροι μαζεύονται όταν αρχίσουν να αποκτούν καστανό χρώμα. Η ωρίμανση δεν πρέπει να έχει προχωρήσει. Κόβουμε τα κεφάλια και τα ξηραίνουμε πάνω σε πλέγματα. Η ρίζα του Μάραθου είναι σχετικά χοντρή, σαν αδράχτι.

Η καλλιέργεια του δεν είναι δύσκολη. Είναι πάντα πολύτιμο να το έχουμε σε κάποια γωνιά του κήπου μας. Πολλαπλασιάζεται μόνο με σπόρο κατά την άνοιξη. Δεν πρέπει να σπέρνεται κοντά σε ντομάτες, φασόλια και λάχανα γιατί επηρεάζει αντίθετα την παραγωγή τους. Επίσης δεν πρέπει να σπέρνεται κοντά στον άνθηθο γιατί η υβριδοποίησή παράγει σπόρους με απροσδιόριστη γεύση.

Στη χώρα μας δεν έχουμε εκτιμήσει την αξία αυτού του φυτού όπως πρέπει. Το χρησιμοποιούμε βέβαια στη μαγειρική για να δίνουμε κάποια νοστιμιά στις ελιές ή στο φαγητό (ιδιαίτερα στα κολοκυθάκια). Το χρησιμοποιούμε επίσης στη ζαχαροπλαστική αντί άνθηθο στα ζαχαρόπηκτα.

Στη βιομηχανία για την παραγωγή αιθέριου ελαίου και αρωματικού νερού, καθώς και στη παραγωγή ούζου μαζί με το Γλυκάνισο.

Ιστορικά στοιχεία:

Σήμερα μπορεί να έχουμε ξεχάσει τις θεραπευτικές ιδιότητες που έχει όλο το φυτό και ιδιαίτερα οι σπόροι του. Τις γνώριζαν όμως οι πρόγονοί μας καλά από την εποχή του Ιπποκράτη. Χρησιμοποιούσαν την ρίζα του Μάραθου ως λαχανικό και φαρμακευτικό. Χρησιμοποιούσαν επίσης τους σπόρους του Μάραθου στην ιατρική μια και είχαν καθορίσει τη δράση του Μάραθου ως ορεκτικό, εφιδρωτικό, αντιπυρετικό και το έδιναν σαν βραστάρι στις μητέρες που θήλαζαν γιατί αύξανε την παραγωγή του γάλακτος. Πίστευαν ότι είχε την ιδιότητα να αδυνατίζει. Οι Ρωμαίοι πίστευαν ότι τα ερπετά ρουφούσαν το χυμό του φυτού για να βελτιώσουν την όρασή τους και ο Πλίνιος συνιστούσε το βότανο για την «θολή όραση των ανθρώπων». Στον Μεσαίωνα, το μάσημα των σπόρων του Μάραθου, ήταν μια δημοφιλής μέθοδος για να σταματούν τα ρεψίματα κατά την λειτουργία στην εκκλησία.

Κινέζοι και Ινδοί χρησιμοποιούσαν το Μάραθο για το δάγκωμα των φιδιών και σκορπιών αλλά και σε δηλητηριάσεις. Οι κινέζοι πιστεύουν ότι οι σπόροι του μάραθου που ονομάζουν Huixiang είναι τονωτικοί για την σπλήνα και τα νεφρά και χρησιμοποιούνται για διαταραχές του ουροποιητικού και του αναπαραγωγικού.

Στην Κρήτη το Μάραθο ήταν από τα πιο δημοφιλή λαχανευόμενα φυτά. Τρώγανε τα τρυφερά του φύλλα με τη γούλα του, που είναι λευκή και σαρκώδης. Το μαγείρευαν με χοιρινό με χοχλιούς ή μαυρομάτικα. Το κάνανε βέβαια και μαραθόπιτες. Γνώριζαν ότι αυξάνει την παραγωγή γάλακτος και έκαναν με αυτό καταπλάσματα σε προβλήματα μαστίτιδας. Το αφέψημα των σπόρων το έπιναν για τα ρεψίματα και το έδιναν στα βρέφη για τα αέρια. Στην Κρήτη λέγανε για το μάραθο χαρακτηριστικά ότι τον Μάν

δεν κάνει να τρώνε Μάραθα «γιατί πηγαίνουν οι όφηδες και ποσύρνουν τα μάθια ντως απάνω στσι αμαραθιές». Ο Αγάπιος Λάνδος στο «Γεωπονικόν» του το συνιστούσε για οφθαλμικές παθήσεις. Σήμερα ακόμη το χρησιμοποιούν για θεραπεία των τραχωμάτων. Το κυλό των βρασμένων μάραθων τον έπιναν οι πάσχοντες από χολή. Το χρησιμοποιούσαν ακόμη για τη δυσοσμία του στόματος. Όσοι έπασχαν από δυσοσμία το έτρωγαν ωμό για δύο περίπου εβδομάδες. Τις Μαραθότρουλες τις έβαζαν στα στράφυλα για να μυρίζει η ρακή.

Το άγριο Μάραθο στην Κρήτη είναι αυτοφυές όπως και το ήμερο και διαφέρει από αυτό από τα φύλλα του που είναι σκληρότερα. Το χρησιμοποιούσαν οι Κρητικοί στις βρουβόπιτες.

Συστατικά - χαρακτήρας

Το Μάραθο περιέχει έως και 6% πτητικό έλαιο (όπως οιστραγόλη, ανιθόλη, φεχνόνη), λιπαρά οξέα, φλαβονοειδή, βιταμίνες και μέταλλα. Αναλυτικότερα περιέχει νάτριο, κάλιο, υδατάνθρακες, φυτικές ίνες, πρωτεΐνη, βιταμίνες A, C, D, B6, B12, ασβέστιο, σίδηρο και μαγνήσιο.

Η γεύση του αιθέριου ελαίου εξαρτάται από τα ποσοστά των δύο κύριων συστατικών του.

Της Φεχνόνης που έχει πικρή γεύση και της Ανιθόλης που έχει τη μυρωδιά του Γλυκάνισου. Τα ποσοστά αυτών των δύο συστατικών εξαρτώνται από το είδος και την περιοχή που καλλιεργούνται.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Το φυτό ανθίζει Ιούλιο και Αύγουστο. Συλλέγεται Αύγουστο και Σεπτέμβριο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται όλο το φυτό και οι σπόροι του. .

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Το Μάραθο δρα ως άφυσο, αρωματικό, αντισπασμωδικό, διεγερτικό, γαλακταγωγό, φλογιστικό και αποχρεμπτικό.

Είναι ένα εξαιρετικό ίαμα για το στομάχι και τα έντερα, που ανακουφίζει από τον τυμπανισμό και τον κολικό, ενώ ταυτόχρονα διεγείρει την πέψη και ανοίγει την όρεξη. Έχει ηρεμιστική δράση παρόμοια με του Γλυκάνισου στη βρογχίτιδα και το βήχα. Μπορεί έτσι να χρησιμοποιηθεί για να βελτιώνει τη γεύση σε διάφορα ιάματα για το βήχα. Το Μάραθο επίσης αυξάνει τη ροή του γάλακτος στις θηλάζουσες μητέρες και μέσω αυτού βοηθά να ανακουφιστούν οι κολικοί των βρεφών. Εξωτερικά το αιθέριο έλαιο ανακουφίζει τους μυϊκούς και ρευματικούς πόνους. Το έγχυμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμη για τη θεραπεία της επιπεφυκίτιδας και της φλεγμονής των βλεφάρων με κομπρέσες. Είναι επίσης καλό για την κακοσμία του στόματος όταν κάνουμε μπουκώματα με αυτό ή απλά αν το μασήσουμε. Συνδυάζεται καλά με το Χαμομήλι, το Γεράνι και το Θυμάρι για πεπτικές διαταραχές. Για αδυνάτισμα στη παχυσαρκία συνδυάζεται καλά με τον Φράζο και την Τσουκνίδα.

Παρασκευή και δοσολογία

Το παρασκευάζουμε ως έγχυμα. Ρίχνουμε ένα φλιτζάνι βραστό νερό σε 1-2 κουταλιές του τσαγιού ξηρό βότανο (αφού έχουμε κτυπήσει λίγο τους σπόρους για να σπάσουν) και το αφήνουμε 10 λεπτά. Το ρόφημα το πίνουμε έως τρεις φορές την ημέρα. Αν έχουμε βάμμα λαμβάνουμε 2-4 ml βάμματος έως τρεις φορές την ημέρα.

Προφυλάξεις

Το Μάραθο είναι διεγερτικό της μήτρας. Έτσι πρέπει να αποφεύγετε κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης τις υψηλές δόσεις. Οι μικρές ποσότητες που χρησιμοποιούμε στο μαγείρεμα είναι ασφαλείς. Η κατάχρηση του βοτάνου μπορεί να προκαλέσει σπασμούς.

Υ.Γ: Όλα τα προηγούμενα άρθρα της στήλης μπορούν να τα βρούμε στη διεύθυνση www.herb.gr.

Επίσης αν κάποιος φίλος αναγνώστης γνωρίζει οποιαδήποτε θεραπευτική ιδιότητα βοτάνου του τόπου μας που δεν είναι ευρέως γνωστή ή έχει κάποιο ερώτημα μπορεί να το απευθύνει στην ηλεκτρονική διεύθυνση dianthos@otenet.gr

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Η Αραβοκρατία στην Κρήτη

Διεθνή Επιστημονική Συνάντηση για την Αραβοκρατία στην Κρήτη διοργανώνουν η Ιστορική, Λαογραφική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης, το Ινστιτούτο Ελληνοανατολικών και Αφρικανικών Σπουδών, το Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας, η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης και η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων οργανώνουν, στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης στο Κολυμπάρι, την Παρασκευή 29, το Σάββατο 30 και την Κυριακή 31 Μαρτίου.

Στη Διεθνή αυτή επιστημονική συνάντηση θα λάβουν μέρος και θα φωτίσουν με τις ανακοινώσεις τους μία όχι πολύ γνωστή περίοδο της Ιστορίας οι εγκυρότεροι ιστορικοί, αρχαιολόγοι και άλλοι επιστήμονες από την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική.

Οι εργασίες του συνεδρίου θα ξεκινήσουν την Παρασκευή 29 Μαρτίου,

στις 18.00.

Θα συνεχιστούν το Σάββατο 30 Μαρτίου, 9.20 – 13.30 και 17.00 – 20.00.

Την Κυριακή 31 Μαρτίου το πρωί θα γίνει επίσκεψη των συνέδρων στην Ιερά Μονή της Αγίας Τριάδας των Τζαγκαρόλων στο Ακρωτήρι και ξενάγηση από τον αρχαιολόγο Κωνσταντίνο Ψαράκη (10.00), επίσκεψη και

ξενάγηση στην οικία του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Χαλέπα (11.30) και επίσκεψη στην πόλη των Χανίων (12.30 – 14.30).

Το απόγευμα της Κυριακής οι εργασίες του συνεδρίου θα συνεχιστούν στην Ορθόδοξο Ακαδημία στις 18.00 και θα λήξουν στις 21.00 με τον απολογισμό του τριήμερου.

ΣΤΗΝ ΚΙΣΣΑΜΟ

Εορτασμός για τα 50 χρόνια του Μητροπολιτικού Ναού

Επίσημη υποδοχή της Ιεράς και Θαυματουργού Εικόνας Παναγίας Αντιφωνήτριας και της Τιμίας Κάρας του Οσίου Κυρ Ιωάννου του Ξένου θα γίνει, όπως ανακοινώ-

θηκε από την Ιερά Μητρόπολη Κισσάμου και Σελίνου, στην πλατεία «Μ. Κατράκη», παραπλήσια του ΟΤΕ, στην Κίσσαμο, την Κυριακή 24 Μαρτίου και ώρα 5.30 μ.μ..

Η εκδήλωση εντάσσεται στο πλαίσιο του διήμερου εορτασμού 50 ετών από την θεμελίωση του Ι. Μητροπολιτικού Ναού Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Κισσάμου.

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

ΑΓΓΗΣΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

Ο “Παγκόσμιος” ή “Πρίγκιψ ποιητής” Νικοῖός

Όπως κάθε κοινωνία, έτσι και τα Χανιά έχουν γραφικούς τύπους, οι οποίοι με την παρουσία τους και την καθημερινή τους δραστηριότητα αποτελούν το σήμα κατατεθέν της πόλης.

Τα χρόνια της Κρητικής Πολιτείας (1898-1913) στα Χανιά υπήρχαν ο μαύρος χαλκούτης Αλή Γκογκό, ο Τουρκοεβραίος τελάλης Γιακώς, η Εμινέ, κ.ά., οι οποίοι ήταν λίγο-πολύ γνωστοί. Αυτός που ήταν άγνωστος ήταν ο αυτοαποκαλούμενος «Παγκόσμιος» Νικολός με καταγωγή από την Άνδρο, τύπος δανδής, φτωχός και πένης, ο οποίος ερχόταν τακτικά στα Χανιά (και στο Ηράκλειο) με το καράβι από τον Πειραιά και διέμενε στο φιλικό σπίτι του Χακούπου. Ο Νικολός μετά από δεκάμηνη απουσία επανέρχεται και συνθέτει ένα ποίημα για την πόλη και το ωραίο φύλο, το οποίο υπογράφει: «Παγκόσμιος Νικολός ο Ποιητής του γυναικείου φύλου λατρευτής». Δεν είναι τυχαίος ο ειρωνικός τίτλος του άρθρου «ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΦΙΞΙΣ» στην τοπική εφημερίδα «Ελλάς» στις 16/10/1901, όπου περιγράφεται η άφιξη και το ποίημα που είχε συνθέσει. Οι Χανιώτες γενικά δεν πείραζαν τον Νικολό. Αυτοί που πραγματικά διασκέδαζαν μαζί του ήταν οι Ηρακλειώτες. Στο βιβλίο του Μανόλη Δερμιτζάκη «Απ’ όσα θυμούμαι το παλιό Μεγάλο Κάστρο» περιγράφεται η ζωή του Νικολό στην πόλη του Ηρακλείου:

«Ο πανελλήνιος Πρίγκιψ ποιητής αναριθμητών καρδιών κατακτητής ο εις την νήσον Άνδρον γεννηθείς και ως Όμηρος περιπλανηθείς που αιωνίως τζάμπα τον ταξιδεύανε κι ας τον κοροϊδεύανε».

Αυτό το στιχούργημα ανέγραφε η κάρτα, την οποία μοίραζε όταν συσπνόνταν ο «Πρίγκιψ ποιητής» Νικολός. Ο Νικολός δια-

σκέδαζε τους ντόπιους με τα «ποιήματά» του, τα οποία υμνούσαν το γυναικείο φύλο, και αυτοί σε αντάλλαγμα τον φιλοξενούσαν και τον πείραζαν. Με τον τρόπο αυτό ταξίδευε δωρεάν στο καράβι σε θέση λουξ (!) και στο Μεγάλο Κάστρο διέμενε δωρεάν στο πολυτελές ξενοδοχείο «Η Κνωσός»! Η υποδοχή στο λιμάνι γινόταν από τον τουρκοκαστρινό λιμανιώτη κουρελή αλήτη, τον Πίπιλο, ο οποίος τον καλωσόριζε μεθυσμένος με μια χούφτα λουλούδια και τη φράση:

«Ως χέστης παρέστης, πρίγκιπα εφέντη μ’! Ούλο το Κάστρο σε οσκλεντίζει, μα τον Ραμπή! [...] Και πέμπει ντοά (προσευχή των μουσουλμάνων) του Μεγαλοδύναμου να σε πολυχρονίζει».

Από κοντά ο «μοσκοκούζουλος Καστρινός ο Κολοτρώνης», καλωσόριζε κι αυτός με ζάρπες τον ανδριώτη «πρίγκιπα» ποιητή. Εδώ είναι αξιοσημείωτη η πληροφορία ότι τα χρόνια της Κρητικής Πολιτείας έπαιζαν ζάρπες και στο Ηράκλειο!

* Ο κ. Αγγελίλαος Κ. Αλιγιζάκης είναι ιατρός ορθοπαιδικός, πολιτισμολόγος

Βιβλιογραφία

1. Α. Αλιγιζάκης, Όπερες, Μαντολινάτες & Καντάδες, Βαλς & Σურτός στα παλιά Χανιά. Πολιτισμός και κοινωνία κατά την περίοδο 1878-1967, Ηράκλειο 2016.
2. Δερμιτζάκης Μ., Απ’ όσα θυμούμαι το παλιό Μεγάλο Κάστρο, εκδ. Δοκίμακης, Ηράκλειο 2008.

ΣΤΙΣ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ

Παρουσίαση βιβλίου Θοδωρή Παπαθεοδώρου

Παρουσίαση του νέου βιβλίου του Θοδωρή Παπαθεοδώρου: “Συναξάρια της μικρής Πατρίδας” οργανώνουν ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βορειοελλαδιτών Χανίων “Ορφέας”, το βιβλιοπωλείο Κουκουbook και οι εκδόσεις Ψυχογιός, στον Πολυχώρο “Μεγάλο Ο” (Γρηγορίου Ε', 69), την Παρασκευή 29 Μαρτίου στις 8.30 το βράδυ.

Με τον συγγραφέα θα συνομιλήσει η δημοσιογράφος Μαρία Βούλγαρη, ενώ αποσπάσματα από το βιβλίο θα διαβάσει η εθελόντρια των “Γιατρών του Κόσμου” και του δικτύου: “Διαβάζω για τους άλλους”, Αγγελική Μπεμπλιδάκη.

Την εκδήλωση θα πλαισιώσει χορευτικά ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βορειοελλαδιτών Χανίων “Ορφέας”.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ

Εκδήλωση Μαρίας Ορφανουδάκη

Εκδήλωση αφιερωμένη στον Μίκη Θεοδωράκη διοργανώνει η ζωγράφος Μαρία Ορφανουδάκη (Μ.Ο.) στο Εργαστήριό της (Εργαστήριο Ειρήνης), την Κυριακή 24 Μαρτίου στις 12 το μεσημέρι.

Όπως σημειώνει η ίδια, η εκδήλωση γίνεται με αφορμή την Διεθνή Ημέρα για το Δικαίωμα στην Αλήθεια σχετικά με τις Κατάφωρες Παραβιάσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και για την Αξιοπρέπεια των Θυμάτων.

Η κα Ορφανουδάκη αναφέρει ότι η εκδήλωση με θέμα: “Η φλόγα της ματιάς που την ΑΛΗΘΕΙΑ αναζητά!”, είναι «αφιερωμένη στον Μίκη Θεοδωράκη, τον βασικότερο εμπνευστή των προσπαθειών μου, ιδιαίτερα του εικαστικού μου έργου!».

Η ίδια παραθέτει και ένα σημείωμα του Μίκη Θεοδωράκη από τον Αύγουστο του 1999.

«Όλα της τα έργα έχουν για άξονα την Ειρήνη και την Αγάπη για τον Άνθρωπο

Τα θέματα πού χρησιμοποιεί ή Μαρία την κάνει να ξεχωρίζει σαν Δημιουργός!

Και μοναδικός στόχος της Είναι το υψηλότερο νόημα που πρέπει να έχει η Τέχνη τον Ουμανισμό τον Ανθρωπισμό....».

Πέθανε ο designer και συλλέκτης Στέργιος Δελιαλής

ΑΠΕ-ΜΠΕ »

Πέθανε μετά από μακρόχρονη ασθένεια, σε ηλικία 75 ετών ο Στέργιος Δελιαλής, οραματιστής και ιδρυτής του μοναδικού μουσείου Design της χώρας, που ...έμεινε στα χαρτιά από τα τέλη της δεκαετίας του '90. Δημιουργός εκατοντάδων σχεδίων design -από ένα εξώφυλλο δίσκου του Διονύση Σαββόπουλου ("Το Περιβόλι του Τρελού") και μιας αφίσας της discotheque HELP και του Music Hall Medusa, ως τις φρυγανιές "Βοσινάκη", τις σακούλες των βιβλιοπωλείων Μαλλιάρη και Μόλχο, τις επιγραφές γνωστών cafe-bar της Θεσσαλονίκης και τις αφίσες για την προεκλογική εκστρατεία του Στέλιου Νέστορα- ο Στέργιος Δελιαλής τιμήθηκε προ τριετίας με μεγάλη έκθεση με τίτλο "Στέργιος Δελιαλής Designer. 55 χρόνια graphics. Κατασκευές. Και ένα μουσείο Design", που διοργάνωσε το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης, στο πλαίσιο του 6ου Παγκόσμιου συνεδρίου τυπογραφίας και οπτικής επικοινωνίας.

Προ διετίας επίσης η πολυκύμαντη ιστορία του μανιώδη συλλέκτη Στέργιου Δελιαλή και της οδύσσειας του μουσείου του , είχε γίνει το αντικείμενο ενός ντοκιμαντέρ διάρκειας 87 λεπτών, με τίτλο «How to steal a chair» (ο τίτλος στα αγγλικά), που κινηματογράφησε με πρωταγωνιστή τον ίδιο ο Θεσσαλονικιός σκηνοθέτης Κωνσταντίνος Καμπούρογλου. Η ταινία "μιλά" για ένα μουσείο-φάντασμα στη Θεσσαλονίκη κι έναν εμμονικό designer - συλλέκτη, τον Στέργιο Δελιαλή, μορφή ταυτισμένη με την αστική μυθολογία της Θεσσαλονίκης, τον άνθρωπο-μουσείο χωρίς μουσείο, μιας και δεν λειτούργησε ποτέ το μοναδικό στην χώρα Μουσείο Design, που η εύπορη, την εποχή εκείνη Πολιτεία (παρμονές της περιλάλητης Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του 1997) του είχε τάξει, το είχε «νομοθετήσει», «ιδρύσει» και «εγκαταστήσει» (στον χώρο της αποθήκης Β1 στην προβλήτα του Λιμανιού της Θεσσαλονίκης).

ΑΠΟ ΤΟ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΚΡΗΤΗΣ

“Από την Αντιγόνη στη Μήδεια”

Τη θεατρική παράσταση «Από την Αντιγόνη στη Μήδεια» του Κώστα Γάκη, που μιλάει για τη θέση της γυναίκας σε έναν σκληρά ανδροκρατούμενο κόσμο θα παρουσιάσει το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κρήτης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου, που εορτάζεται στις 27 Μαρτίου.

Το θέατρο “Μίκης Θεοδωράκης”.

σίες της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας.

Ερμηνεύουν: Κώστας Γάκης, Μαρία Παπαφωτίου

Κείμενο, σκηνοθεσία, video art: Κώστας Γάκης

Μουσική: Κώστας Γάκης – Στέλλα Ζιοπούλου

Live τραγούδι: Ίρις Κανδρή

Live μουσική: Στέλλα Ζιοπούλου

Συνεργασία στη σκηνοθεσία: Ανθή Φουντά

Επιμέλεια κίνησης: Ευθύμης Χρήστου Φω-

τισμοί: Στέλιος Πλασκασοβίτης, Στέφανος Λώλος

Σκηνογραφία: Στέφανος Λώλος

Κοστούμια: Σάλι Αλάραμπι, Κωνσταντίνα Μαρδίκη

Βοηθοί σκηνοθέτη: Βίλλη Κοντονικολάκη, Ισμήνη Πρωίου

Φωτογράφοι: Παναγιώτης Λαμπής, Σοφοκλής Μπιμπής, Νίκος Οικονόμου.

Περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 28210-44256.

ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

«Ολο σπίτι, κρεβάτι κι εκκλησία»

Το εμβληματικό έργο των Ντάριο Φο και Φράνκα Ράμε «Ολο σπίτι, κρεβάτι κι εκκλησία», σε σκηνοθεσία Κωστή Καπελώνη και μουσική Σταμάτη Κραουνάκη παρουσιάζει το Θέατρο Τέχνης σήμερα και αύριο στις 9:15 μ.μ. στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων.

Η παράσταση έκανε πρεμιέρα στη Θεσσαλονίκη και συνέχισε στην Αθήνα, στο Θέατρο Τέχνης Κάρολος Κουν, της οδού Φρυνίχου. Παράλληλα περιοδεύει σε επιλεγμένες πόλεις, στο πλαίσιο της επικοινωνίας του Θεάτρου Τέχνης με το κοινό εκτός Αθηνών.

Το έργο πραγματεύεται την κατάσταση της γυναίκας στον σύγχρονο «πολιτισμένο» κόσμο.

Συγγραφείς: Φράνκα Ράμε & Ντάριο Φο

Μετάφραση: Αχιλλέας Καλαμάρας

Σκηνοθεσία: Κωστής Καπελώνης

Μουσική - Στίχοι τραγουδιών: Σταμάτης Κραουνάκης

Σκηνικά και Κοστούμια: Έλλη Λιδωρικιώτη

Επιμέλεια Κίνησης: Φαίδρα Σούτου

Μουσικό περιβάλλον: Βάιος Πράπας

Τα τραγούδια και τα μουσικά θέματα, βασισμένα σε λαϊκές ιταλικές μελωδίες, επεξεργάστηκαν από κοινού ο Σταμάτης Κραουνάκης και ο Βάιος Πράπας.

Βοηθός Σκηνοθέτη: Τζένη Κόλλια

Βοηθός Σκηνογράφου: Θεοδώρα Βε-

στάρχη

Παίζουν: Βασιλική Δέλιου, Αντωνία Καμπάκου, Γιάννα Μαλακατέ, Ράνια Παπαδάκου.

ΣΤΟ THEATRE 73100

“ΜΕΝΓΚΕΛΕ”

Το Σχήμα 7 παρουσιάζει το υπαρξιακό θρίλερ του Θανάση Τριαρίδη, “ΜΕΝΓΚΕΛΕ”, μόνο για μία παράσταση, σήμερα Σάββατο 23 Μαρτίου στις 9 το βράδυ στο THEATRE 73100 (Πατριάρχου Γερασίμου 18, Ν. Χώρα).

Ένα όνειρο για 2 πρόσωπα σε ένα βαγόνι που μετατρέπεται σε εφιάλτη. Ένα παιχνίδι μνήμης, αλήθειας και ψευδαισθήσης.

Δυο άγνωστοι μεταξύ τους άνθρωποι της σημερινής εποχής: ένας άντρας, διοικητικός υπάλληλος κάποιας δημοσίας υπηρεσίας και μια φοιτήτρια, στο κομψό ενός ηλεκτροκίνητου τρένου, σε ένα νυχτερινό δρομολόγιο. Όλα ξεκινούν με μια ξαφνική διακοπή ρεύματος, οπότε για να ξεπεράσουν την αμνηχανία τους θα παίξουν το παιδικό παιχνίδι των ρόλων, γρήγορα όμως αυτό το παιχνίδι θα αλλάξει ...

Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Μεταξάκης

Παίζουν: Κωνσταντίνος Μεταξάκης, Ράνια Πλατάκη

Είσοδος: 12 ευρώ Μειωμένο :10 ευρώ

Τηλέφωνο επικοινωνίας 6976331107

Ακατάλληλο κάτω των 16.

ΣΤΟ “JOKAL’S”

Μουσική βραδιά

Το Jokal's , το καφέ της Δημοτικής Πινακοθήκης Χανίων, παρουσιάζει σήμερα Σάββατο 23 Μαρτίου στις 9.30 μ.μ. συναυλία με το Στέλιο Πετράκη και τον Efrén López. Θα παρουσιάσουν οργανικές συνθέσεις κυρίως από τα δύο τους cd "Μαύρα Φρούδια", και το πρόσφατο και πολυβραβευμένο cd «Ταως», καθώς και προσεκτικά επιλεγμένα παραδοσιακά κομμάτια της Κρήτης και άλλων περιοχών.

Η συναυλία πραγματοποιείται με την υποστήριξη του μουσικού εργαστηρίου «Λαβύρινθος».

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Ανασκόπηση του Ιταλικού κινηματογράφου

Με την προβολή της ταινίας "Baaria – Η πόλη του ανέμου" του G.Tornatore συνεχίζεται αύριο Κυριακή στις 7 μ.μ. η ανασκόπηση του ιταλικού κινηματογράφου που διοργανώνει ο Σύλλογος "Φίλοι της Ιταλίας" σε συνεργασία με την Ιταλική Πρεσβεία και το Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, τον Δημο Χανίων και την ΚΕΠΕΔΗΧ – ΚΑΜ, στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου.

Την επόμενη Κυριακή 31 Μαρτίου θα προβληθεί η ταινία " Io e te – Εγώ κι εσύ" του B. Bertolucci.

Είσοδος ελεύθερη

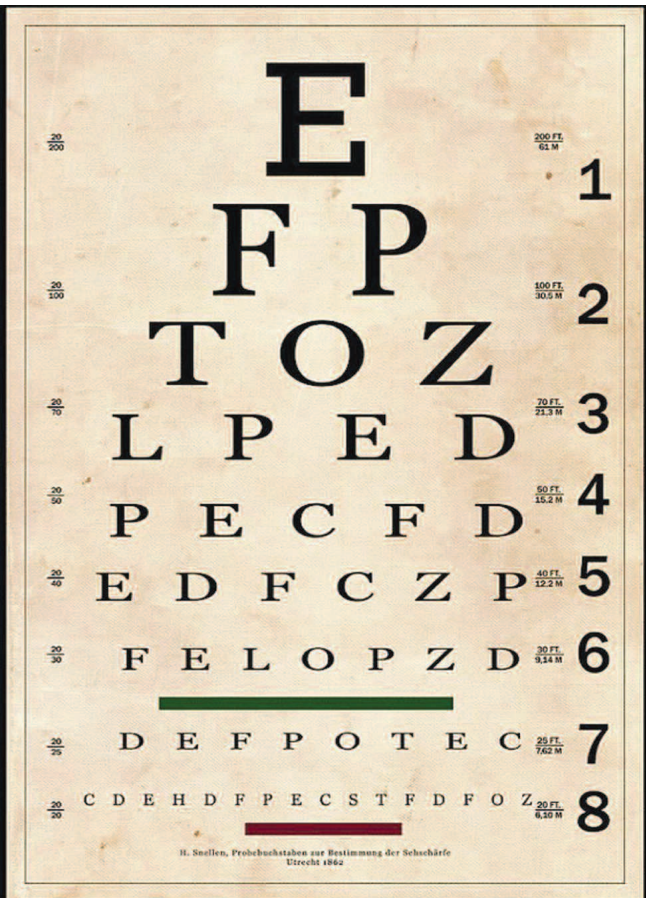
Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
MSc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

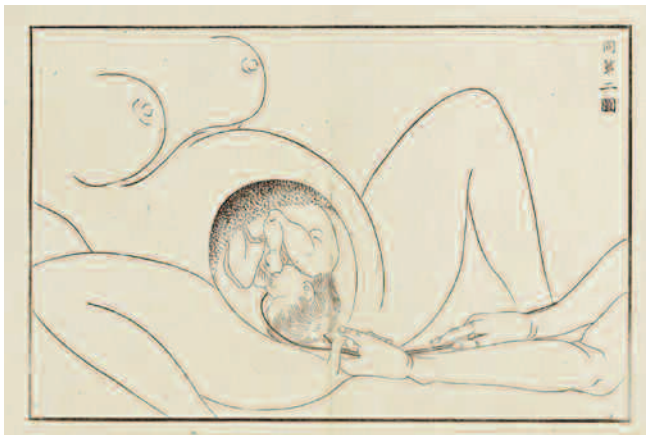
μέρος 123ο

Χάρτης ελέγχου οπτικής οξύτητας, από την Ουτρέχτη της Ολλανδίας (1862).

Στον αμερικανικό εμφύλιο πόλεμο (1861-65), οι στρατιώτες έπρεπε να έχουν τουλάχιστον τα τέσσερα μπροστινά δόντια, ώστε να ανοίγουν τις θήκες των πυρομαχικών. Ορισμένοι φυγόπονοι άνδρες αφαιρούσαν τα μπροστινά δόντια τους, προκειμένου να αποφύγουν τη στράτευση στην πρώτη γραμμή...

Η υποβοήθηση ττου τοκετού με τη βοήθεια ειδικού εργαλείου, σε ιαπωνικό σχέδιο του 1837.

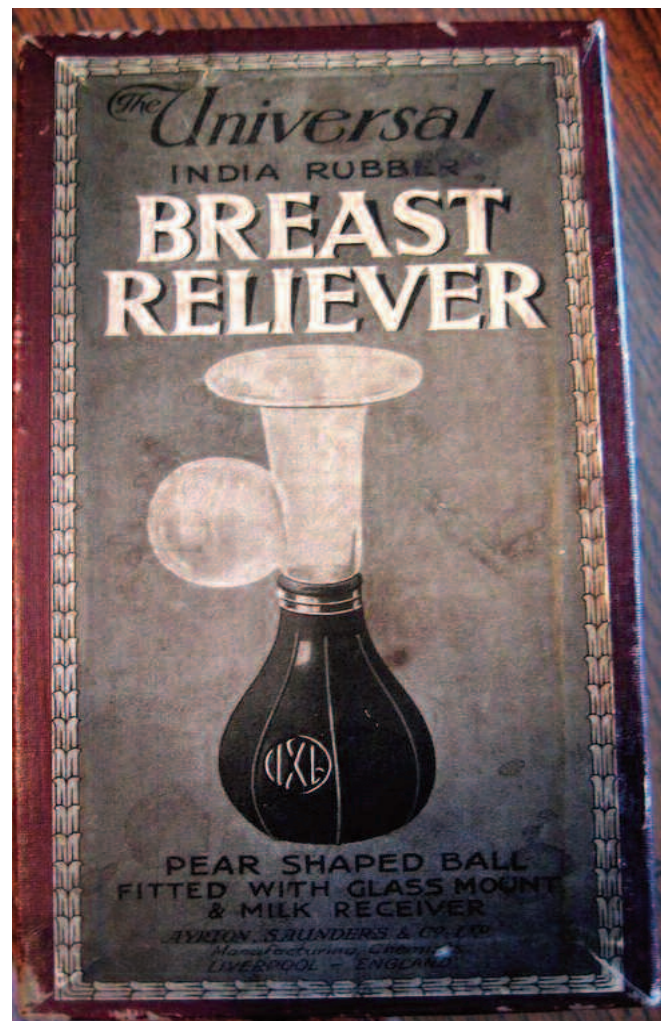
Η έκθεση σε γιγαντιαίες δόσεις ατομικής ακτινοβολίας από το ατύχημα του Τσερνομπίλ στη Ρωσία το 1987, προκάλεσε τη γέννηση παιδιών με σημαντικές πνευματικές ή και σωματικές ανωμαλίες...

Απεικόνιση τοκετού σε πήλινο αγγείο, στην Πομπηία του 50 μ.Χ.

«Πλύντε το λίπος και κερδίστε χρόνια ζωής, με το σαπούνι La-Mar». Ψευδοθεραπεία αδυνατίσματος μέσω πλυσίματος με το διαφημιζόμενο σαπούνι (Κλίβελαντ ΗΠΑ, 1925).

Στην Αγγλία των μέσων του 19ου αιώνα, οι πλούσιοι πολίτες κρατούσαν στον οδοντίατρο τα προσωπικά τους οδοντιατρικά εργαλεία, τα οποία κατασκευάζονταν συχνά από ασήμι, χρυσό, ελεφαντόδοντο ή άλλα πολύτιμα υλικά.

“Ο ανακουφιστής του στήθους - κατασκευή από ινδικό καουτσούκ”, κυκλοφόρησε στα μέσα του 19ου αιώνα στην Αγγλία ως αντλία υποβοήθησης εξαγωγής γάλακτος, για το θηλασμό βρέφους.

Σημάδια στα χέρια ατόμων που έχουν δηλητηριαστεί από αρσενικό. Στα μέσα του 19ου αιώνα στην Αγγλία το αρσενικό προκαλούσε πολλούς θανάτους, αφού χρησιμοποιούνταν καθημερινά σε ποικίλες τεχνικές εργασίες ή φαρμακευτικά σκευάσματα.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com • no14me.blogspot.gr/

Ρηχό νερό, σκιές

» Ακης Παπαντώνης (εκδόσεις Κίχλη)

Κατάπινε τη νυχτερινή πouxία με κοφτές ζευγαρωτές αναπνοές, σκυφτή επάνω στο ποδήλατο στα μισά του δρόμου που ανοιγόταν προς τα βορειοδυτικά, πέρα από τις Περιοχές 4 και 5, αντίκρισε ένα νεκρό πουλί στην άσφαλτο, ξεκοιλιασμένο, τυλιγμένο σε ένα λεπτό φιλμ βραδινής αχλής, γύρω του σκόρπια πούπουλα να ιριδίζουν και δίπλα του ένα άλλο πουλί, ολόιδιο, όρθιο, με τον λαιμό τεντωμένο· κι εκείνη πλησίαζε, έκανε πετάλι χωρίς να επιβραδύνει, χτυπούσε και ξαναχτυπούσε το κουδούνι, το όρθιο πουλί όμως δεν σάλευε, περιεργαζόταν ότι είχε απομείνει από τον συγγενή του με το βλέμμα (να ήταν άραγε ζευγάρι;) και ράμφιζε τον αέρα ενώ το ποδήλατο προσπερνούσε -από τη φόρα τα πούπουλα σπκώθηκαν μόλις πάνω απ' την άσφαλτο.

Τα ξημερώματα της 26ης Απριλίου 1986 εκρήγνυνται ο αντιδραστήρας No.4 του πυρηνικού σταθμού παραγωγής ενέργειας "B. Ι. Λένιν", γεγονός που θα καταγραφεί στη συλλογική μνήμη ως Τσερνομπίλ, με τον τόνο να ανεβοκατεβαίνει· μία μαύρη μέρα, οι παρενέργειες της οποίας ακόμα καταγράφονται, ένα περιστατικό το οποίο αντί να γεννήσει ένα απόλυτο όχι απέναντι στην πυρηνική ενέργεια οδήγησε -όχι μόνο εν μέσω ψυχρού πολέμου- τη συζήτηση στα δέθην ελλειπή μέτρα ασφαλείας. Αυτή τη στιγμή, τη στιγμή της έκρηξης, επιλέγει ο Παπαντώνης για να θέσει το σημείο μηδέν της αφήγησής του, για να τοποθετήσει την ακίδα του διαβήτη του. Το πριν, η έκρηξη, το μετά. Το Πρίπιατ είναι η πόλη δορυφόρος του Τσερνόμπιλ. Ξεκινώντας από την 25η Απρίλη 1986, μία μέρα, λίγες ώρες για την ακρίβεια, πριν την έκρηξη, ο παντογνώστης αφηγητής θα μας διηγηθεί την ιστορία τεσσάρων οικογενειών.

Τρεις γενιές. Το μεγάλο εμβαδόν στο παρελθόν· οι παππούδες και οι γιαγιάδες που υπέφεραν από τον μεγάλο πόλεμο, που πόνεσαν, απώλεσαν, κυνηγήθηκαν από εχθρούς και οικείους, όμως επέζησαν και διηγούνται, παλεύουν να ξεφύγουν από εκείνους τους δαίμονες, κάποιοι δεν τα καταφέρνουν, σέρνουν μαζί τους συνεχώς ένα κουτί με γράμματα, κοιτάζουν ξανά και ξανά τις ίδιες φωτογραφίες, κάποιοι νιώθουν πως βγήκαν νικητές, δεν είναι μόνο τα μετάλλια ανδρείας, είναι η αποφασιστικότητα στο βλέμμα· ο φόβος παραμονεύει. Το μεγάλο εμβαδόν στο παρόν· οι γονείς, η ενδιάμεση

γενιά, μεγάλωσαν ακούγοντας τις ζοφερές διηγήσεις, σε ένα περιβάλλον που μέρα με τη μέρα έμοιαζε πιο σταθερό, προστατευμένο και προστατευτικό, που επέτρεπε τη λήθη, τη στροφή του βλέμματος, έστω και διστακτικά, προς τα εμπρός, ήρθαν αντιμέτωποι κυρίως με τις προσωπικές τους επιλογές, μια ζωή ιδιωτικού βάρους, αποτυχημένοι γάμοι, ανεκπλήρωτοι έρωτες, αναζήτηση ταυτότητας· το έδαφος αρχίζει πάλι να τρέμει. Το προσδοκώμενο εμβαδόν στο μέλλον· τα παιδιά παίζουν, το σκάνε κρυφά από τους γονείς τους, ζητούν την αγάπη, δеляάζονται απ' όσα φτάνουν από τα δυτικά, ζουν ανάμεσα στο σήμερα και τη φαντασία· ξημερώνει 26η Απριλίου 1986.

Αφήγηση σφικτή, δουλεμένη στη λεπτομέρεια, τίποτα περιττό να μη μένει. Κάποιες στιγμές ασφυκτική. Το νήμα, που ενώνει τους σπόνδουλους του μυθιστορηματος, λεπτό μα ανθεκτικό, λειτουργεί αφηγηματικά και δεν εκβιάζει απλώς τη συνοχή. Γλώσσα ποιητική, ελαφρώς εξεζητημένη κάποιες στιγμές, σε ευθεία αντίστιξη με το σκηνικό, αλλά και χρήση λέξεων πιο μοντέρνων ή δανεισμένων από την αργκό, μια ενδιαφέρουσα αντίστιξη στην αντίστιξη. Έχει σίγουρα ενδιαφέρον η απόπειρα του Παπαντώνη -όπως είχε διαφανεί και από τον Καρυότυπο- να δοκιμάσει τις δυνάμεις του σε ένα είδος που θα το ονόμαζα στυλιζαρισμένο ρεαλισμό, διερευνώντας τα όρια της συναισθηματικής στεγανότητας μιας εγκεφαλικής κατασκευής.

Η σιωπή μετά την έκρηξη είναι στιγμιαία, στη μνήμη των μαρτύρων όμως κρατάει για ώρες, για

μέρες. Η αφήγηση απορροφά μέρος από τους ήχους, τις φωνές, τα κλάματα, τους συναγεμικούς, τις κόρνες, τις εντολές. Κάποιες συχνόττες διαφεύγουν της μόνωσης· μια τζαμαρία θρυμματίζεται καθώς ένα παιδικό σώμα τη διαπερνά τρέχοντας. Η έκρηξη επιφέρει σύγχυση. Η χρονική ακρίβεια των γεγονότων γίνεται σχετική, ο χρόνος μετά την έκρηξη κυλάει διαφορετικά ακόμα και για έναν ψύχραιμο παντογνώστη αφηγητή. Αναγωγή των πάντων σε πριν και μετά. Όσο απομακρύνεται κανείς από το σημείο μηδέν, τόσο καθαρίζει η ατμόσφαιρα, μέχρι να συναντήσει το επόμενο σημείο μηδέν με τους καπνούς, που στέκουν για πάντα ακίνητοι θαρρείς, λες και ίχνος ανέμου δεν πέρασε από εκεί ποτέ, και την αιωρούμενη σκόνη, που δεν λέει να κατακάσει. Η μνήμη. Ως συλλογικό κατασκεύασμα και ως ατομικό βίωμα. Οι ζωντανοί αναλαμβάνουν την αφήγηση, οι νικητές την επικράτηση.

Για τον Παπαντώνη το Τσερνόμπιλ μοιάζει απλώς η αφορμή, η σκανδάλη, ένα μυθικό απόνερο της παιδικής ηλικίας, καθώς είναι γεννημένος το 1978. Ευκαιρία για έρευνα στα πλαίσια της μυθιστορηματικής αναβίωσης της εποχής, απόπειρα κατανόησης του τρόμου μπροστά σε μια καταστροφική ματιά ανθρωποκεντρική, χωρίς απαντήσεις σε ερωτήματα ευθύνης και πολιτικής το ενδιαφέρον των οποίων εκ των υστέρων μοιάζει κενό, έστω αδιάφορο μυθιστορηματικά. Δεν είναι ένα μυθιστόρημα για το Τσερνόμπιλ αυτό, είναι ένα μυθιστόρημα για κάποιους ανθρώπους που ζούσαν εκεί κοντά στις 26 Απριλίου 1986.

φία συμφωνά με τις περιγραφές των μεγαλύτερων τους αλλά και όπως αυτά αντιλαμβάνονται το θέμα.

Πιο συγκεκριμένα, η εργασία θα είναι ατομική και το μέγεθός της θα είναι ένα χαρτί διαστάσεων Α3 ή Α4. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχουν τα στοιχεία των παιδιών στο κάτω μέρος της ζωγραφιάς τους (ονοματεπώνυμο, σχολείο, τάξη), στο πίσω μέρος να υπάρχει διεύθυνση και τηλέφωνο επικοινωνίας). Οι καλύτερες ζωγραφιές θα βραβευτούν αλλά και θα εκτεθούν στο Νεώριο -Μορο (Μόνιμη Έκθεση Αρχαίας και Παραδοσιακής Ναυπηγικής) όπου θα πραγματοποιηθεί η φετινή Εκδήλωση «Παιδική Έκφραση και Δημιουργία, θα δοθούν αναμνηστικά διπλώματα συμμετοχής τους.

Περισσότερες πληροφορίες στην Γραμματεία του Μουσείου και στα τηλέφωνα 28210-91875, 28210-74484.

Βιβλία

Το σταυροδρόμι

των ηρώων

Νίκος Παργινός

Εκδότης: Διάπλαση

1716. Οι Τούρκοι προελαύνουν προς την Ιταλία και την Κεντρική Ευρώπη. Ο οθωμανικός στόλος αποβιβάζει πολυάριθμα στρατεύματα στο νησί της Κέρκυρας και πολιορκεί την πόλη της. Ο αδι-

στακτος πασάς Τζάνουμ Κότζα ετοιμάζεται να αναμετρηθεί με τον Σάξονα στρατάρχη Ματθία Σχολεμβούργο σε μία από τις πιο άγριες και άνισες μάχες της εποχής. Οι γενναίοι πολεμιστές στέκονται στα χαλάσματα του αλλοτινού απόρρητου φρουρίου αποφασισμένοι να υπερασπιστούν με πάθος την πόλη και να πεθάνουν μαχόμενοι.

Στο μεταξύ στο νησί έχουν βρει καταφύγιο τρεις περίεργοι φυγάδες από την Πόλη: ο Νικολός, ένας φονιάς και τυχοδιώκτης κάποτε στην υπηρεσία του Κότζα, η Ναζλή, μια χανούμισσα του χαρεμιού σημαδεμένη από μια αρχαία κατάρτα, και ο Μεχμέτ, ένας βασανισμένος ευνοχός. Τα ένοχα μυστικά που κουβαλούν συνδέονται άρρηκτα με ένα μυστηριώδες χειρόγραφο που δημιουργήθηκε πέντε αιώνες νωρίτερα και θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ιστορία.

Ουμπούντου

Μάνθος Σκαργιώτης

Εκδότης: Διόπτρα

Ο Δονάτος Λένης μεγάλωσε στην ελληνική κοινότητα της Νότιας Αφρικής τα χρόνια του απαρτχάιντ. Όταν ενηλικιώθηκε, επέστρεψε στην Ελλάδα, όπου ένας συγγενής του βιαζόταν να του κληροδοτήσει ένα αγρόκτημα. Ο Δονάτος, ανυποψίαστος, ξεκινάει να φτιάχνει την τύχη του δουλεύοντας το κτήμα, χωρίς να γνωρίζει ότι η γη του έχει πάνω της την κατάρτα μιας όμορφης γυναίκας.

Σήμερα, μερικές δεκαετίες μετά, ο Δονάτος έχει γίνει ευυπόληπτο μέλος της τοπικής κοινωνίας και απασχολεί στην αγροτική του επιχείρηση μετανάστες από τη Σομαλία και το Μπανγκλαντές. Οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν χαρτιά και δουλεύουν σε κακές συνθήκες, αλλά ο Δονάτος προσπαθεί να τους φέρει με κάποια ανθρωπιά.

Μια δυσοίωνη ανακάλυψη στο χώμα ξυπνάει ένστικτα και αδιόρατους φόβους, ενώ δίπλα στο κτήμα μέσα σε τριβόλια και λιθάρια γεννιέται ένας έρωτας, ανάμεσα σ' έναν δικό μας και μια "ξένη". Το τέλος της αγροτικής σεζόν σημαδεύει η απαγωγή ενός βρέφους στη διπλανή πόλη και κανείς δεν μπορεί να προβλέψει ποιον θα διαλέξει, τελικά, η κατάρτα της όμορφης γυναίκας. Γιατί ο κύκλος πρέπει να κλείσει...

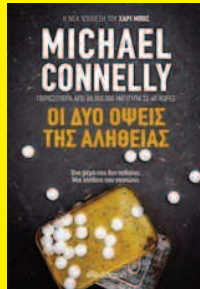
Οι δύο όψεις

της αλήθειας

Michael Connelly

Μετάφραση: Μαρία - Ρόζα Τραικόγλου

Εκδότης: Διόπτρα

αφορά έναν διπλό φόνο σε φαρμακείο της περιοχής, ο Μπος είναι ο μόνος έμπειρος ντετέκτιβ στον τόπο του εγκλήματος.

Όμως η πείρα του κουβαλά μαζί της φαντάσματα παλιών ξεχασμένων εγκλημάτων. Ένας θανατοποινίτης ισχυρίζεται ότι ο Μπος τον παγίδευσε και πως νέες αναλύσεις DNA το αποδεικνύουν.

Οι ερευνητές του αστυνομικού τμήματος του Λος Άντζελες επαληθεύουν τους ισχυρισμούς του θανατοποινίτη, αφήνοντας τον Μπος μόνο του να καθαρίσει το όνομά του και παράλληλα να κρατήσει έναν σαδιστή δολοφόνο στη φυλακή. Μόνο έναν άνθρωπο εμπιστεύεται να τον βοηθήσει, τον Μίκι Χόλερ. Καθώς οι δύο υποθέσεις περιπλέκονται, ο Μπος αρχίζει να καταλαβαίνει ότι η αλήθεια έχει δύο όψεις· εκείνη που δεν πεθαίνει κι εκείνη που σκοτώνει.

Το χελιδόνι

του Βορρά

Ισμήνη Χ. Μπάρακλη

Εκδότης: Ψυχογιός

γυρίσει πολλά χρόνια πίσω και να συναντήσει ανθρώπους που τη σημάδεψαν, πριν κιόλας πάρει την πρώτη της ανάσα. Κεντρική Μακεδονία, αρχές του προηγούμενου αιώνα.

Ένα μωρό, μοναδικό απομεινάρι μιας φλεγόμενης καλύβας του βάλτου, αγωνίζεται να παραμείνει στη ζωή.

Δυο αδέρφια, με τα χέρια φυτεμένα στο μνήμα του πατέρα τους, ορκίζονται να πάρουν εκδίκηση.

Λίγα χρόνια μετά, ένα κορίτσι με μαρμαρωμένα πόδια αποχωρίζεται τον πατέρα του, που τον στέλνουν στην εξορία. Παιδιά της ελληνικής Ιστορίας, ξετυλίγουν το κουβάρι του μύθου μέσα στη δίνη της, όταν εκείνη τρυπώνει ύπουλα στις ζωές τους για να τις συγκλονίσει, σε μια παραμυθένια πολιτεία, τα Γιαννitsά, έναν ζωντανό μπερντέ με τα παλάτια του και τις καλύβες του, κι ανθρώπους λογίων λογίων που θα περάσουν εμπρός του, δειλούς και ήρωες, εχθρούς και φίλους.